

VALTION JA HELSINGIN SEUDUN KUNTIEN VÄLINEN MAANKÄYTÖN, ASUMISEN JA LIIKENTEEN SOPIMUS 2016–2019

Allekirjoituspöytäkirja

Aika: 6.4.2016, tarkistettu 10.5.2016

Paikka: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, HSL/Ympäristöministeriö

1. Sopimuksesta päättäminen

Todettiin, että sopimusosapuolia edustavat MAL – neuvotteluryhmä on saavuttanut neuvottelutuloksen 6.4.2016 päiväystä valtion ja Helsingin seudun kuntien välisestä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksesta 2016–2019 (MAL-sopimus). Kuntien ja HSL:n sitoutuminen MAL-sopimukseen edellyttää ao. hallitusten tai valtuustojen hyväksymistä ja sopijaosapuolten edustajien allekirjoitusta. Valtion tarkoituksena on tehdä sopimuksesta valtioneuvoston periaatepäätös. Valtion rahoitustoimenpiteet edellyttävät eduskunnan päätöstä.

Vuoden 2016 tavoitteiden toteutumista arvioitaessa otetaan huomioon, että valtion asuntopoliittisia tukipäätöksiä on voitu tehdä vasta allekirjoituspäivämäärästä alkaen. Tämän johdosta osa vuoden 2016 asuntohankkeista on siirtynyt eteenpäin.

2. Sopimuksen tulkintaa selventävät kirjaukset

- Todettiin, että sopimuksen toteutumista seurataan asuntotonttien kerrosalamäärien osalta sitovana. Sopimuksen asuntotuotannon kokonaistavoite ei ole kokonaisuudessaan kunnan toimivallassa. Tavoitteen toteutumiseen vaikuttaa kunnan toiminnasta riippumattomat tekijät, kuten talouden suhdannevaihtelu ja asuntomarkkinatilanne. Sopimuksen toteutumista seurataan tältä osin tavoitteellisena.
- Todetaan, että Kehärataan kuuluvan Ruskeasannan aseman tulevat toteutusvastuut on sovittu Liikenneviraston ja Vantaan kaupungin osalta näiden osapuolten sopimassa aiesopimuksessa 20.3.2012.
- Sovittujen asuntotonttien asemakaavojen kerrosalamäärien toteutumisen arvioinnissa otetaan vähentävänä tekijänä huomioon kunnan merkittävästi yli viiden vuoden tarpeen ylittävä asuntotonttireservi.
- Liitteen 2 (Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet) ja liitteen 3 (Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet) rajaukset tarkistetaan erikseen sovittavassa aikataulussa.
- Todettiin, että joukkoliikenteen järjestämisestä säädetään EU-lainsäädännössä niin sanotussa palvelusopimusasetuksessa (PSA). Lausunnolla nyt olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi liikennekaaresta ei ehdoteta puututtavan toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksiin kuntien joukkoliikenteen järjestämiseksi. Viranomaisten toimintakeinot tulevat palvelusopimusasetuksesta.

3. Sopimuksen toteutumisen seuranta

Ympäristöministeriö (YM) sekä liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) asettavat sopimuksessa mainitun MAL – sopimussihteeristön, johon nimetään 12 allekirjoitusosapuolia edustavaa jäsentä ja lisäksi sihteeri siten, että kunnat nimeävät sihteeristöön neljä jäsentä, YM, LVM, VM, TEM, ARA, Uudenmaan ELY – keskus, Liikennevirasto ja HSL kukin yhden jäsenen.

Sopimussihteeristön tehtävänä on valmistella sopimuksen toteutumista kuvaava yhteenveto seurantakokousta varten. Seurantakokous kutsutaan koolle vuosittain tai osapuolten niin sopiessa.

Ympäristöministeriö

Matti Vatiö

Valtiovarainministeriö

Sari Sontag

Espoon kaupunki

Olli Isotalo

Vantaan kaupunki

Hannu Penttilä

KUUMA -kunnat

Jyrki Mattila

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA

Jarmo Linden

Uudenmaan ELY -keskus

Maarit Saari

Liikenne- ja viestintäministeriö

Risto Murto

Työ- ja elinkeinoministeriö

Petra Stenfors

Helsingin kaupunki

Anni Sinnemäki

KUUMA -kunnat

Petri Härkönen

Liikennevirasto

Rami Metsämaa

Helsingin seudun liikenne
-kuntayhtymä

Suvi Rihtniemi

Muistio 10.5.2016/ Minna Kivimäki/ LVM

Liikennekaaresta

Joukkoliikenteen järjestämisestä säädetään EU-lainsäädännössä niin sanotussa palvelusopimusasetuksessa (PSA). EU:ssa on tunnistettu henkilöliikennemarkkinoiden merkittävä vaikutus bruttokansantuotteeseen ja lainsäädännön lähtökohtana on, että markkinoiden toimintaan puututaan vain tarpeellisilta osilta. Koska julkinen liikenne nähdään yhteiskunnan toimivuuden kannalta olennaisena palveluna, palvelusopimusasetuksessa on kuitenkin annettu toimivaltaisille joukkoliikenneviranomaisille mahdollisuus niin halutessaan varmistaa muun muassa monilukuisempien, luotettavampien, korkealaatuisempien tai edullisempien palveluiden saatavuus kuin mitä voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla. Kun viranomaiset haluavat puuttua markkinoiden toimintaan, niiden on toimittava palvelusopimusasetuksen mukaisesti.

Lausunolla nyt olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi liikennekaaresta ei ehdoteta puututtavan toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksiin kuntien joukkoliikenteen järjestämiseksi. Viranomaisten toimintakeinot tulevat palvelusopimusasetuksesta.

Jatkossakin siis toimivaltaiset viranomaiset päättäisivät, miten joukkoliikenne niiden alueella järjestetään. PSA:n mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat maksaa korvauksia julkisen liikenteen harjoittamisesta ja/tai asettaa yksinoikeuksia tietyn alueen liikennöintiin. Asetuksen mukaan yksinoikeuden voi asettaa tietyn reitin, verkoston tai alueen liikenteen harjoittamiseen. Yksinoikeuksia asetettaessa viranomaisen on määritettävä etukäteen puolueettomalla ja avoimella tavalla yksinoikeuksien luonne ja laajuus. Näillä keinoilla toimivaltaiset viranomaiset voisivat jatkossakin halutessaan päättää järjestämänsä liikenteen ensisijaisuudesta.